

14. 10. 2003

ID: 22122

Zánik trestnosti trestného činu

Při posuzování skutečnosti, zda zanikla trestnost konkrétního činu je třeba kromě konkrétních skutečností ve vztahu ke kvalifikaci trestného činu brát v úvahu i chování a činnost obviněného před i po jednání, které mu bylo kladeno za vinu.

Při posuzování skutečnosti, zda zanikla trestnost konkrétního činu je třeba kromě konkrétních skutečností ve vztahu ke kvalifikaci trestného činu brát v úvahu i chování a činnost obviněného před i po jednání, které mu bylo kladeno za vinu.

(Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 11 Tdo 917/2002, ze dne 17.12.2002)

Nejvyšší soud projednal ve veřejném zasedání dne 17. prosince 2002 dovolání obviněného J. V., proti usnesení Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 17. 6. 2002, sp. zn. 11 To 185/2002, v trestní věci vedené u Okresního soudu v Semilech pod sp. zn. 4 T 66/2002, a rozhodl tak, že podle § 265k odst. 1 tr. řádu se usnesení Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 17. 6. 2002, sp. zn. 11 To 185/2002, a rozsudek Okresního soudu v Semilech ze dne 20. 3. 2002, sp. zn. 4 T 66/2002 zrušují. Podle § 265k odst. 2 tr. řádu se zrušují také další rozhodnutí na zrušená rozhodnutí obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu. Podle § 265m odst. 1 tr. řádu se znovu rozhoduje tak, že obviněný J. V., se zprošťuje podle § 226 písm. e) tr. řádu obžaloby pro trestný čin ohrožení pod vlivem návykové látky podle § 201 písm. d) tr. zák., jehož se měl dopustit tím, že v B., okr. S., dne 9. 11. 2001 kolem 17:50 hodin na silnici č. 289 řídil po předchozím požití alkoholických nápojů osobní automobil zn. Mercedes Benz 190, když v době jízdy měl v krvi 2,15 g/kg etylalkoholu, a v důsledku podnapilosti a nepřiměřené rychlosti nezvládl řízení vozidla, s nímž vjel mimo komunikaci, kde narazil do oplocení a poté se vozidlo převrátilo na střechu, přičemž při nehodě na vozidle vznikla jeho majiteli E. L. s. r. o. , S., škoda ve výši 89.900,- Kč.

Z odůvodnění:

Rozsudkem Okresního soudu v Semilech ze dne 20. 3. 2002, sp. zn. 4 T 66/2002, byl obviněný J. V. uznán vinným trestným činem ohrožení pod vlivem návykové látky podle § 201 písm. d) tr. zák., a byl mu za to uložen trest zákazu činnosti spočívající v zákazu řízení motorových vozidel na dobu 30 měsíců. Stalo se tak na podkladě zjištění, že v B., okres S. dne 9. 11. 2001 kolem 17:50 hod. na silnici č. 289 řídil po požití alkoholických nápojů osobní automobil zn. Mercedes Benz 190, přičemž v době jízdy měl v krvi 2,15 g/kg ethylalkoholu a v důsledku podnapilosti a nepřiměřené rychlosti nezvládal řízení vozidla, s nímž sjel mimo komunikaci, kde narazil do oplocení a poté se vozidlo převrátilo na střechu, přičemž na něm vznikla škoda ve výši 89.900,- Kč jeho majiteli E. L. s. r. o. , S.

Proti rozsudku okresního soudu podal obviněný J. V. odvolání, o kterém rozhodl Krajský soud v Hradci Králové usnesením ze dne 17. 6. 2002, sp. zn. 11 To 185/2002, tak, že je podle § 256 tr. ř. jako nedůvodné zamítl.

Obviněný J. V. podal prostřednictvím obhájce v zákonné lhůtě dovolání proti výše označenému usnesení Krajského soudu v Hradci Králové. Jako důvod dovolání obviněný uvedl nesprávné právní posouzení skutku, tedy uplatnil dovolací důvod předpokládaný ustanovením § 265b odst. 1 písm. g), k) tr. ř. Namítl, že zjištěný skutek nevykazuje znaky skutkové podstaty trestného činu ohrožení pod vlivem návykové látky podle § 201 písm. d) tr. zák. Poukázal na to, že k naplnění této skutkové podstaty je nutné, aby vznikla škoda na cizím majetku. Podle názoru dovolatele žádná taková škoda nevznikla. Dovolatel řídil osobní automobil, k němuž měl oprávnění na základě smlouvy o finančním pronájmu s následnou jeho koupí. Poukázal na obsah leasingové smlouvy, jakož i na všeobecné podmínky finančního pronájmu vztahující se na posuzovaný případ, podle nichž v případě způsobení škody na pronajaté věci je povinností nájemce tuto škodu na vlastní náklady odstranit. Dovolatel také takto postupoval a poškozené vozidlo na vlastní náklady opravil. Protože vlastníku pronajatého automobilu nevznikla žádná újma na jeho majetkových právech, nedošlo ani k naplnění skutkové podstaty stíhaného trestného činu. Dovolatel též poukázal na to, že měl oprávnění pronajaté vozidlo užívat obdobným způsobem, jako by byl jeho vlastníkem. Proto by bylo porušením ústavního principu rovnosti před zákonem, pokud by byl z hlediska trestní odpovědnosti znevýhodněn vůči jinému pachateli, který stejným jednáním poškodil vlastní motorové vozidlo. V závěru navrhl, aby dovolací soud dovoláním napadené rozhodnutí zrušil a přikázal odvolacímu soudu, aby věc znovu projednal a rozhodl, popř. aby dovolací soud po zrušení napadeného rozhodnutí ve věci sám rozhodl tak, že se obviněný obžaloby zproštíje.

Státní zástupce nejvyššího státního zastupitelství se v rámci veřejného zasedání k podanému dovolání vyjádřil tak, že v posuzované věci je dovolání přípustné, bylo podáno obviněným prostřednictvím obhájce, ve lhůtě stanovené zákonem, v místě, kde lze dovolání podat, a byl též uplatněn dovolací důvod předpokládaný zákonem. Pokud jde o věcnou stránku dovolání, pak nelze přisvědčit tvrzení dovolatele, že jeho jednáním nevznikla škoda na cizím majetku. Zdůraznil, že pronajatý osobní automobil je cizí věcí ve vztahu k nájemci a jednáním obviněného na něm skutečně vznikla škoda, jejíž výše byla stanovena postupem podle § 89 odst. 12 tr. zák. Protože se však jedná o finanční pronájem s následnou koupí předmětu leasingu, bylo třeba, aby soudy při určení výše škody přihlíděly k části leasingových splátek, které byly obviněným již uhrazeny, a to ve shodě se stanoviskem Nejvyššího soudu přijatým ke zjišťování výše škody v případě trestného činu zpronevěry ohledně věci svěřené pachateli na základě leasingové smlouvy. Proto navrhl, aby Nejvyšší soud zrušil jak napadené usnesení, tak rozsudek soudu prvního stupně, a aby věc přikázal soudu prvního stupně k novému projednání a rozhodnutí.

Nejvyšší soud přezkoumal podle § 265i odst. 3, 4 tr. ř. napadené rozhodnutí, jakož i řízení, jež mu předcházelo, a poté dospěl k následujícím závěrům:

Trestný čin ohrožení pod vlivem návykové látky podle § 201 písm. d) tr. zák. spáchá ten, kdo vykonává ve stavu vylučujícím způsobilost, který si přivodil vlivem návykové látky, zaměstnání nebo jinou činnost, při kterých by mohl ohrozit život nebo zdraví lidí nebo způsobit značnou škodu na majetku, způsobí-li takovým činem, byť i z nedbalosti, jinému ublížení na zdraví nebo větší škodu na cizím majetku nebo jiný závažný následek.

Výše uvedené ustanovení zákona mimo jiné poskytuje trestněprávní ochranu majetku před ohrožením vyplývajícím např. z toho, že pachatel řídí motorové vozidlo v takovém stavu ovlivnění návykovou látkou (např. alkoholem), který vylučuje jeho způsobilost k této činnosti, ovšem za předpokladu, že současně skutečně dojde ke vzniku kvalifikované škody na cizím majetku (tj. škody

dosahující částky nejméně 50 000 Kč - srov. § 89 odst. 11 tr. zák.). K trestní odpovědnosti zde tedy nestačí jen samotný výkon činnosti ve stavu vylučujícím způsobilost zapříčiněném návykovou látkou, nýbrž při alternativě předvídané ustanovením § 201 písm. d) tr. zák. musí současně dojít ke vzniku následku, např. v podobě vzniku větší škody na cizím majetku. Tyto základní předpoklady trestní odpovědnosti v posuzované věci je třeba připomenout právě s ohledem na uplatněné důvody dovolání.

V rámci uplatněného dovolacího důvodu totiž obviněný zpochybňuje naplnění zákonného znaku vyžadovaného ustanovením § 201 písm. d) tr. zák., spočívajícího v tom, že pachatel jednáním způsobí větší škodu na cizím majetku. Dovolatel konkrétně namítá, že škoda, jejíž samotnou výši (89 900 Kč) nezpochybňuje, nebyla způsobena na cizím majetku, neboť předmětný automobil měl k dispozici na základě smlouvy o finančním pronájmu. Přitom z leasingové smlouvy vyplývá, že jednak se po splnění stanovených podmínek stane jeho vlastníkem, jednak po dobu trvání pronájmu odpovídá za jeho případné poškození a je případně povinen na vlastní náklady škodu odstranit.

Podle názoru Nejvyššího soudu podanému dovolání nelze přisvědčit v tom, že v posuzované věci vůbec nedošlo ke vzniku škody na cizím majetku.

Ze „Smlouvy o finančním pronájmu s následnou koupí najaté věci“ ze dne 19. 9. 2001, č. 011/2014 (č. l. 27 - 28 spisu) uzavřené mezi leasingovou společností E. L. spol. s r. o., S. a obviněným vyplývá, že předmět leasingu (ve smlouvě blíže specifikovaný osobní automobil Mercedes 190) se obviněnému pronajímá na dobu 36 měsíců s tím, že teprve po skončení platnosti smlouvy se převede kupní smlouvou do jeho vlastnictví za kupní cenu 100 Kč (srov. čl. IV.1, čl. V.2 smlouvy). Je tak evidentní, že v době činu (tj. 9. 11. 2001) obviněný nebyl vlastníkem předmětného automobilu. Vlastníkem předmětu leasingu byla leasingová společnost (tj. poškozená E. L. spol. s r. o. S.). Stejný závěr vyplývá i ze „Všeobecných podmínek finančního pronájmu s následnou koupí najaté věci“ této leasingové společnosti, na které leasingová smlouva odkazuje (č. l. 31 spisu). Předmětný automobil byl tedy ve vztahu k obviněnému cizí věcí, kterou měl pouze svěřenu k užívání na základě leasingové smlouvy, jež předpokládala, že při splnění všech smluvních podmínek dojde k převodu vlastnického práva z leasingové společnosti na obviněného (srov. Stanovisko trestního kolegia Nejvyššího soudu ze dne 30. října 2002, sp. zn. Tpjn 304/2001).

Ze zprávy poškozené leasingové společnosti (č. l. 36 spisu) se podává, že obviněný oznámil, že poškozený automobil opravuje na vlastní náklady a že dodržuje smluvený splátkový kalendář leasingových splátek. Za této situace společnost nebude požadovat náhradu škody. Ze smlouvy o prodeji na č. l. 67 spisu vyplývá, že obviněný zakoupil jiné vozidlo Mercedes Benz za částku 30 000 Kč; z faktury na č. l. 69 se pak podává, že obviněný uhradil za opravu motoru poškozeného pronajatého vozidla (tj. předmětu leasingu) částku 6. 000 Kč.

Není sporu o tom, že jednáním obviněného byla způsobena škoda ve výši 89 900 Kč na předmětném automobilu, tzn. na cizím majetku ve smyslu ustanovení § 201 písm. d) tr. zák. Jednáním obviněného byl zmenšen majetek poškozeného, neboť předmět leasingu je vlastnictvím leasingové společnosti.

Argumentace dovolatele tím, že podle leasingové smlouvy a Všeobecných podmínek je povinen nahradit veškeré škody na předmětu leasingu z vlastních prostředků na tomto závěru nemůže nic

změnit. Z výše již citované Smlouvy (čl. V.1) a ze Všeobecných podmínek (čl. 3.5) shodně vyplývá jen to, že leasingový uživatel je povinen i na vlastní náklady odstranit škody na předmětu leasingu vzniklé do data převodu vlastnického práva. Takové ujednání však v podstatě představuje jen závazek nájemce (obviněného) k náhradě vzniklé škody na předmětu leasingu, ale nijak se nedotýká té skutečnosti, že došlo ke vzniku škody na cizím majetku. Ostatně nelze vyloučit situaci, že nájemce tuto povinnost nesplní (např. objektivně nebude mít dostatek finančních prostředků k odstranění vzniklé škody) a pak není pochyb, že zůstane neuhrazena škoda na cizím majetku a že tak dojde ke zmenšení majetkových hodnot na straně pronajímatele (leasingové společnosti).

Lze tak uzavřít, že v posuzované věci došlo ke vzniku větší škody na cizím majetku jednáním předpokládaným v ustanovení § 201 písm. d) tr. zák. Výše uvedená smluvní povinnost obviněného k náhradě způsobené škody je v tomto směru irelevantní. Z tohoto pohledu je však nevýznamný též ten fakt, že obviněný, v souladu se smlouvou, vzniklou škodu uhradil. Formální znaky skutkové podstaty trestného činu ohrožení pod vlivem návykové látky podle § 201 písm. d) tr. zák. jsou tak naplněny, když existence ostatních okolností podmiňujících tuto právní kvalifikaci odpovídá skutkovým závěrům obou soudů, a ostatně není ani předmětem dovolacích výtek ve světle uplatněného dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. Rovněž nebezpečnost činu obviněného pro společnost dosahuje zákonem požadovaného stupně (§ 3 odst. 2 tr. zák.). V tomto ohledu je sice nutno na jedné straně uvážit tu skutečnost, že ke škodě došlo na cizí věci, kterou měl obviněný svěřenu k užívání s předpokládaným přechodem vlastnického práva na jeho osobu a že vzniklé škodlivé následky byl povinen sám odstranit, avšak na druhé straně je nutno vzít v úvahu, že obviněný řídil motorové vozidlo ve stavu poměrně výrazného ovlivnění požitým alkoholem (2,15 g/kg etylalkoholu). Čin obviněného tak vykazuje jak po stránce formální, tak po stránce materiální znaky skutkové podstaty trestného činu ohrožení pod vlivem návykové látky podle § 201 písm. d) tr. zák.

Podle ustanovení § 65 odst. 1 tr. zák. zaniká trestnost činu, který byl v době spáchání pro společnost nebezpečný, jestliže vzhledem ke změně situace anebo vzhledem k osobě pachatele pominula nebezpečnost trestného činu pro společnost.

V posuzované věci je nutno připomenout, že ke vzniku škody došlo sice na cizí věci, ale na věci, jež byla svěřena pachateli k užívání na základě leasingové smlouvy. Dále pak, zvláštní povaha a charakter této konkrétní leasingové smlouvy (po skončení pronájmu mělo dojít k převodu vlastnictví předmětného automobilu za částku 100 Kč a obviněný se jako nájemce zavázal nahradit veškeré škody vzniklé na předmětu leasingu v době pronájmu) už též svědčí o nižším konkrétním stupni společenské nebezpečnosti činu obviněného (v rámci zákonem vyžadovaného stupně vyššího než je „nepatrný“). Za situace, kdy obviněný po spáchání činu bez dalšího sám odstranil vzniklou škodu tím, že na vlastní náklady provedl opravu předmětného vozidla, a nadále pokračuje v plnění svých povinností vyplývajících z uzavřené leasingové smlouvy, pak leasingové společnosti z tohoto pohledu vlastně posuzovaným trestným činem obviněného žádná majetková újma fakticky nevznikla (srov. vyjádření na č. l. 36 spisu). Jestliže se přihlédne i k tomu, že obviněný do doby spáchání činu uhrazoval stanovené leasingové splátky (k tomu též srov. Stanovisko trestního kolegia Nejvyššího soudu ze dne 30. října 2002, sp. zn. Tpjn 304/2001), pak podle názoru Nejvyššího soudu všechny tyto okolnosti případu dovolují učinit závěr, a to i s přihlédnutím k již tak nižšímu stupni společenské nebezpečnosti činu (viz shora), že došlo k takové změně situace, v jejíž důsledku nebezpečnost trestného činu obviněného pro společnost pominula ve smyslu ustanovení § 65 odst. 1 tr. zák.

K okolnosti, která způsobuje zánik trestnosti činu je nutno přihlédnout při vyvozování trestní

odpovědnosti z úřední povinnosti. V posuzované věci se tak nestalo a proto s ohledem na výše uvedené závěry spočívá dovoláním napadené rozhodnutí na jiném nesprávném hmotněprávním posouzení, a je tak opodstatněn obviněným uplatněný dovolací důvod předvídaný v ustanovení § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř.

Nejvyšší soud proto zrušil napadené usnesení Krajského soudu v Hradci Králové a jako vadnou část předcházejícího řízení zrušil také rozsudek Okresního soudu v Semilech. Zrušil i všechna další obsahově navazující rozhodnutí, která zrušením obou těchto rozhodnutí pozbyla podkladu.

Protože Nejvyšší soud dospěl k závěru, že z důvodů výše podrobně rozvedených trestnost činu obviněného J. V. zanikla, tak ve věci sám rozhodl tak, že jej podle § 226 písm. e) tr. ř. zprostil obžaloby pro skutek popsany ve výroku tohoto rozsudku, vykazující znaky trestného činu ohrožení pod vlivem návykové látky podle § 201 písm. d) tr. zák.

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Oběť trestného činu](#)
- [Dohoda o vině a trestu](#)
- [Zajištění nároku poškozeného](#)
- [Práva obviněného \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Vydání příkazu k dodání do výkonu trestu](#)
- [Neoprávněná činnost pro cizí moc](#)
- [Kvalifikace skutku](#)
- [Odnětí věci rozhodujícímu soudci \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Náhradní trest](#)
- [Výkon trestu](#)
- [Účinné vyšetřování \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)